

Helyhatósági szabályrendelet,

a budapesti színházak tűzbiztonsága tár-
gyában.

A budapesti színházak és az azokat látogató közönség, valamint a színházi személyzet biztonsága érdekében következő intézkedések tételnek.

I. A színházak építési módja.

1. §.

A Budapesten épülő színházaknak minden oldalról teljesen szabadon kell állaniok.

2. §.

Minden emeletről jobbra balra legalább egy külön tűzbiztos lépcső vezessen részint

közvetlenül a szabadba, részint az előcsarnokba.

Ha a nézőtér nagysága, vagy a színház berendezése még több lépcső alkalmazását teszi szükségessé, azt a hatóság esetről esetre elrendelheti.

A nézőtér és lépcső közt a nézőtér illető része befogadási képességének megfelelő terjedelmű, tűzbiztos födeményű és a szabadba nyíló ablakokkal ellátott előtér vagy tágas folyosó alkalmazandó.

A nézőtérből a csarnokba és illetőleg az oldalfolyosókra minden 100 ember számára egy 1.25 méter széles kijárati ajtó létesítendő.

A kocsin távozó közönség külön főkijárat-tal birjon.

3. §.

A közönség számára szolgáló lépcsők mind tűzbiztos anyagból, szögbe törten, azaz helyenkint nyughelyekkel ellátva készítendők;

nappali (ablak) világítással ellátandók, s legalább 1·50 méter szélesek legyenek.

A lépcsőházak szögletei kikerekítendők s a lépcsők jobbról balról, a közlekedést nem gátló módon falba mélyített fogódzókkal látandók el.

Patkóalakú, kör vagy csigalépcsőt, valamint függő lépcsőt a közönség használatára alkalmazni nem szabad.

A közönség által használt folyosók legalább 2 méter szélességgel birjanak.

A folyosók, nyughelyek és lépcsők mellvédének legalább 1·20 méter magasnak kell lennie.

4. §.

A színház ablakain, a raktárakat kivéve, sehol rácsozatot alkalmazni nem szabad.

Az ablaknak mindenütt legalább 1·20 m. magas, falazott, vagy más szilárd mellvéddel kell ellátva lenni.

5. §.

Kivéve a páholyajtókat, melyek befelé nyilók legyenek, a színházban minden ajtó kifelé nyiló legyen.

A nézőtérről a folyosókra és lépcsőházakba vagy előtérre nyiló ajtók kulccsal elzárhatóak ne legyenek.

Az ajtókon görfüggönyöket alkalmazni sehol sem szabad.

Egymás mellett levő külső és belső ajtók egyes szárnyainak ellentétes nyílás folytán lehető találkozása kikerülendő.

A színpadra szolgáló ajtók mind vasból, a prosceniumfalban alkalmazottak e mellett önzárólag készítendőek.

A zsinórpادلás és a nézőtér fölötti padlás közt közlekedési ajtót készíteni nem szabad.

6. §.

A színpad-súlyesztő és a zsinórpادلás az épület többi részeitől a tetőt 1.50 méterrel meghaladó magas falak által, a nézőtérről

pedig hullámos vaslemez-függöny által tűzbiztosan elkülönítendő.

A vasfüggöny úgy szerkesztendő, hogy ne csak a szinpadról, de azon kívül is tűzbiztos helyről kezelhető legyen.

A szinpad a környező mellékhelyiségektől, s különösen az öltözőktől tűzbiztos folyosók által legyen elkülönítve.

Ugynevezett proscenium-páholyok (olyanok, melyek a szinpadra nyílnak úgy, hogy a függöny leeresztésekor a páholyban ülők a közönség többi részétől elzáratnak), nem engedélyeztetnek.

7. §.

A zsinórpadlásra is tűzbiztos lépcsők vezetendők, melyekről a zsinórpadlás minden emeletéről az épület tűzbiztos folyosóira lehessen jutni.

8. §.

A zsinórpadlás mennyezetében a tűzvész esetén fejlődő füstnek közvetlenül a szabadba

vezetésére szolgáló, de rendes körülmények közt a működő személyzetre hátrányos hatást elő nem idéző módon alkalmazott szellőző nyílások létesítendőek.

9. §.

Asztalos vagy egyéb oly műhelyek, melyekben tűzveszélyes anyag feldolgozásával foglalkoznak, a színház épületén kívül helyezendők el.

A festőtermek és díszlet-raktárak pedig vagy a színház épületén kívül helyezendők el, vagy magában a színházban, ez utóbbi esetben azonban úgy kell építve lenniök, hogy azoknak belseje tűzellenes anyagból legyen s a színház egyéb részeitől vasajtókkal legyenek elválasztva.

Ugynevezett kézraktárak legfőlebb öt előadás díszletei számára tűzbiztosan előállítva s a színpadtól tűzmentesen elzárva legyenek.

10. §.

Minden emeleten czélszerű helyen árnyékszékek és ruhatáruk készítendők

II. A színház berendezése és kezelése.

a) *A fűtés.*

11. §.

A fűtés tűzbiztosan helyezendő el. A kémények és füstcsövek mindig tömör falban a fedélen kívül vezetendők.

Ezek tisztítására az épületben nyílást alkalmazni kettős pléhelzárás mellett sem szabad.

A tisztítás mindenkor a födél fölött eszközözendő.

A kéményeket rendszerint nem szabad kiégetni, ha mégis egyes esetekben elkerülhetlennek mutatkoznék, az csak a fővárosi tűz-őrség közbenjöttével eszközölhető.

b) A szellőztetés.

12. §.

A hőség, a rossz levegő, esetleg a füst elvezetéséről ugy a nézőtéren, mint a szinpadon czélszerű módon kell gondoskodni.

c) A világitásról.

13. §.

A színházakban kőolaj-világitást sehol sem szabad alkalmazni.

14. §.

A nézőtéren — ha gázvilágitás alkalmaztatik, a főcsilláron, mint központi világitó főeszközön kívül mellékvilágitás is alkalmazandó. Ennél különösen minden egyes gázlámpa külön kéménnyel bírjon, mely egyrészt a külső levegőnek bevezetésére, másrészt az égési termények kivezetésére szolgál.

15. §.

A gázvezeték ugy rendezendő be, hogy a szinpad elő-, vagy láb-, oldal-(rivalda) és felső

(souffita) világítása együtt véve külön, valamint a nézőtér csillárja is külön vezetékkel birjon és ezek a szinpadról kezeltessenek; a nézőtér mellékvilágítása, valamint a lépcsők, csarnokok, folyosók és öltözők világítása is külön vezetékkel, amazétól távol eső helyen elhelyezett gázórával birjon és külön személy által kezeltessék.

16. §.

A gázórák és a világítás egyes vezetékeit szabályozó csapok biztos helyen s könnyen kezelhetőleg helyezendők el.

A gázórákban úszó elzáró szelep nem alkalmazható.

17. §.

Az egyes lángok nézőtéren, folyosókon, lépcsőkön, tánczteremben, öltözőkben, zsinórpadláson és szinpadon az erre nem hivatottak által nem szabályozható módon alkalmazandók, sodronykosárral vagy pléhernyővel, illetőleg a Dawis-féle készülék egy nemével (a mint a

helyzet szükségessé teszi) ellátandók. A gázvezetékek bizonyos részének elzárhatása céljából kulcsra járó átmeneti csapok alkalmazandók; e mellett a gázvezetékek controllmanometerekkel látandók el, melyek különösen a zsinórpadról és a plafondon különféle rétegekben és kellő számban alkalmazandók, az esetleges gázkiömlést jelző indikátorokkal kombinálandók.

18. §.

A fentebbi §-ban említett helyeken a gázvilágítás mellett közbe-közbe, szintén a fentebbi elővigyázattal könnyen ellenőrizhető módon elhelyezett stearin-gyertya világítás is alkalmazandó és az a színház megnyitásának időpontjától kezdve a közönség elvonulásáig folyton égetendő.

19. §.

A légszesz lángok meggyújtására előtérén, folyosókon stb. viaszgyertya, a nézőtérén, szinpadon és zsinórpadról borszeszbe

mártott kanócz vagy Wolters-féle asbestdoboz használandó. A légszeszkezelő személyzet képességéről tanuságot, tehát gyakorlati vizsgát tenni köteleles.

20. §.

A színházban gázvilágításhoz ólomvezetéseket alkalmazni sehol sem szabad; kaucsukcsövek pedig csak mint portatív készülékek és csak ott használhatók, a hol azok alkalmazása a művészi hatás érdekében elkerülhetlen, azonban ez esetben is rézcsavarokkal bíró spiralsöveknek kell lenniök.

d) Vizvezetékek.

21. §.

A színház vízvezetékekkel a kivánt terjedelemben ellátandó.

A vezeték controll-manométerrel ellátandó és ugy készítendő, hogy esetleges csőpattanáskor a fővezeték az épületen belül is elzárható legyen. Azonfelül a színházban a vízve-

zetékkal kapcsolatos reservoir-ok czélszerű helyen alkalmazandók. Szükség esetén a sugár-csövek táplálására olykép elhelyezve és berendezve, hogy biztos helyről működésbe hozathassanak.

22. §.

Ugy a folyosókon, mint a szinpadon és zsinórpadláson minden emeleten megfelelő számú, szekrényekbe helyezett, kellő hosszúságú és átméretű sugárcsővel biró, tömlőkkel ellátott s minden pillanatban használható víz-csap alkalmazandó.

23. §.

Az épület egyes vezetékének csapjai tüzbiztos helyen alkalmazandók, mindig nyitva tartandók s csak javításkor zárhatók el.

24. §.

A sugárcsövek szája és a csapok csavarai fémből (sárga rézből), nem pedig vashól készitendők.

e) *A nézőtér berendezéséről különösen.*

25. §.

A nézőtéren a padsorok úgy alkalmazandók, hogy köztük a kijáratok irányában szabad közlekedési út maradjon.

A közlekedési útra padokat, székeket vagy bármit behelyezni nem szabad.

26. §.

A nézőtér belső oldalán minden kijárat a kijáratot jelző táblával ellátandó.

27. §.

Állóhelyek csak meghatározott számban, az ülőhelyektől elkülönítve, még pedig külön be- és kijáratokkal alkalmazhatók.

f) *A szinpadról és zsinórpadról különösen.*

28. §.

A szinpadon és zsinórpadról minden emeletén könnyen hozzáférhető helyen legalább két-két vízzel folyton telt kád és extincteur helyezendő el.

29. §.

A szinpad fölött a zsinórpadláson az ugynevezett szinpadi zápor, egy oly vízvezetéki készülék alkalmazandó, mely működésbe hozva, egy percz alatt az egész szinpadot záporként hulló vizesővel elárasztja. Ezenfelül a szinpadon vízzel telt apró csöbrök, nedves pokróczok, póznákra erősített nedves szivacsok (ilyenek a zsinórgadláson is) kéznél legyenek.

30. §.

Előadásokhoz a szinpadon nyílt tűz használata rend szerint mellőzendő. Ha kikerülhetlan, az csak kettős felügyelet alatt és erős vaspléh tűzhelyen alkalmaztassék s erről a tűzoltóságnak előlegesen jelentés tétessék.

31. §.

A szinpad és zsinórpadlás berendezésénél a tűzbiztonságra kiváló gond fordítandó.

A szilárd szerkezetű alkatrészek rendszerint vasból készítendőek, a fa-alkatrészek

pedig vagy a könnyű éghetést akadályozó anyaggal bemázolandók, illetőleg impregnálандók, vagy asbest-lemezekkel bevonandók.

A díszletekre nézve az impregnálás egyelőre csak a lengő díszleteket illetőleg kötelező. A színház gépészeti szerkezetének és világítási berendezésének tervezetei is szakértők meghívása mellett, építés-rendőri szempontból előzetesen megvizsgálandók lévén, a hatóságnak jó eleve bemutatandók.

32. §.

A suffiták világítására szolgáló csővezetékek lángjai fölött kettős vas-pléhköpeny alkalmazandó, s az egész úgy rendezendő be, hogy a meggyújtás teljes biztonsággal legyen eszközölhető.

33. §.

A díszletek felfüggesztése oly módon eszközöltessék, hogy azok vész esetén rögtön lebocsáthatók legyenek.

34. §.

A szinpadon és zsinórpadróláson használt kézi lámpák kettős elzárással készítendők.

35. §.

Minden oly javítási munka, mely tűz használatát igényli, a hatóságnak előlegesen bejelentendő, és az ily munka csak e czélra külön kirendelendő tűzór közvetlen felügyelete mellett foganatosítható.

III. Közrendőri szabályok.

36. §.

Ha esteli előadás is van a színházban, ugyanaz napon délután előadást tartani nem szabad.

37. §.

A színházban sem a szinpadon, sem a nézőtéren, sem a csarnokokon, folyosókon, lépcsőkön, szóval sehol és senkinek dohányozni vagy szivarozni sem pedig rágyújtani

vagy olyasmit tenni nem szabad, a mi ez irányban gyanut kelthetne.

38. §.

A színházat csak fél órával az előadás kezdete előtt szabad a közönség számára megnyitni, ha a tűzoltóság és rendőrség az alább előadottak rendben létéről, valamint azon körülményről is előleges vizsgálat alapján meggyőződött, hogy a nézőtér kivilágítása, a rendes kivilágítás mérvei szerint már teljesen befejeztetett, illetőleg, hogy az ott a rendes kivilágításra alkalmazott lángok már mind égnek.

E megnyitástól kezdve, a közönség távozásáig semmi kijáratot bezárni, világitást a nézőtéren, csarnokokban, folyosókon, lépcsőkön eloltani nem szabad.

39. §.

A ruhatári díjak a rendőrség által állapítatnak meg.

IV. Tűzrendőrség.

40. §.

Minden színház a központi tűzőrségi állomással távirati összeköttetésbe hozandó.

A jeladó-készülék biztos és könnyen hozzáférhető helyen, de úgy legyen alkalmazva, hogy illetéktelenek hozzá ne férheszenek.

41. §.

Minden színházban legalább két bennlakó, állandóan alkalmazott s különösen a világitási, vízvezetéki és fűtési készülékek ismerete tekintetében is megvizsgált, józan és megbízható, gyakorlott tűzoltónak éjjel-nappal, felváltva kell őrségi szolgálatot teljesíteni.

Ezen, a színház állandó személyzetéhez tartozó tűzoltók tűzrendőri fegyelem tekintetében a fővárosi tűzoltó-parancsnokság alá vannak helyezve.

42. §.

Ezeken felül előadás alatt, az előadás természetéhez képest, esetről esetre szaporítandó, de napokint kivétel nélkül minden színházban legalább négy személyből álló tűzország tesz szolgálatot, a fővárosi fizetett tűzoltók sorából, egy őrparancsnok vezetése alatt.

43. §.

A fentebb említett városi tűzország az előadás megkezdése előtt egy órával köteles a színházban megjelenni és működését megkezdeni.

Különös kötelessége a tűzorságnak, naponkint még az előadás megkezdése előtt és az illető színházi szakközégek közbenjöttével a manometerekre is kiterjeszkedőleg teljesítendő vizsgálat útján meggyőződést szerezni arról:

a) vajjon a légszesz, vízvezeték, valamint a fűtés berendezése és ezek felszerelése teljesen használható jó karban van-e? továbbá:

b) vajjon a kijáratra szolgáló ajtók és nyílások nincsenek-e elzárva vagy eltorlaszolva? könnyen kinyithatók-e? az előírt feliratokkal el vannak-e látva? továbbá, hogy a folyosók, lépcsők, csarnokok kellőleg és szabályszerűen kivilágítva vannak-e?

c) hogy a reservoir-ok, vízkádak és csöbörök mindenütt vízzel telvék és egyéb előírt oltókészülékek és szerek illető helyükön kéznél és rendben vannak-e?

d) hogy az előadandó darabban minő tűzszerek, játékok fognak használtatni, hol vannak és lesznek elhelyezve, és elhelyezésük, berendezésük, a tűzbiztonsági igényeknek megfelel-e?

e) hogy a közlekedésre szolgáló összes ajtók, folyosók nincsenek-e díszletekkel vagy egyéb tárgyakkal eltorlaszolva? hogy a tűzcsapokhoz vagy egyéb mentő-készülékekhez kényelmesen hozzá lehet-e férni?

f) hogy a nem égő gázlángzók jól elzárva,

az égők ellenben kellőleg védelmezve vannak-e?

g) hogy minden tárgy, a melyen tűz gyujtatik, pléhből van-e?

h) hogy a lángok meggyujtása előirt vagy megengedett módon történik-e?

i) hogy lőfegyvernél fojtásnak csak marhaszórt használnak-e?

k) hogy a fűrészpor vagy más gyulékony anyag el van-e távolítva és minden tisztán tartatik-e? végre ellenőrzi:

l) hogy a színházban senki se dohányozzék,

m) hogy mindenki a mentő-eszközöknél már helyén legyen.

44. §.

A fővárosi tűzörség az előadás kezdetét és bevégeztét a központi tűzörségi állomással tudatni, előadás alatt helyén lenni és a szinpadra örködni tartozik, onnét nem távozhat, ott neki enni, inni, aludni, látogatásokat el-

fogadni, vagy másutt, mint a kijelölt helyen tartózkodni nem szabad.

Az őrparancsnok folyton ügyelni tartozik arra, hogy mindenki kötelességét teljesítse.

45. §.

Ha a szinpadon vagy zsinórpadláson kiütött tűz olyan terjedelmet látszik venni, hogy a kéznél levő készletekkel rögtönözve el nem fojtható, akkor mindenekelőtt:

a) jelezni kell a tüzet a tűzörségi állomásokkal;

b) le kell eresztetni a vaspléh-függönyt;

c) fel kell nyitni a szinpad fölötti szelelő nyílásokat;

d) értesíteni kell a rendőrségi felügyelő tisztet, hogy a közönséget nyugodt eltávozásra felszólítsa.

Bárminő kiterjedést nyerjen a tűz, a nézőtér, folyosók, csarnokok és lépcsők világitására szolgáló gázvezetéket semmi szín alatt lezárni és a világitást kioltani nem szabad;

e) a mentés első sorban a látogató közönség és a szini személyzet életére irányozandó.

Vagyon-mentésnek csak akkor van helye, ha már a közönség és személyzet veszélyen kívül van.

A tűzoltóval csak közvetlen parancsnoka rendelkezik.

46. §.

A kirendelt fővárosi tűzország az előadás végeztével még egy félóraig a színházban marad, az egész épületet részletesen, gondosan átkutatja, nincs-e valahol lappangó tűz.

Ha tűzzel játszó darab adatott elő, a tűzország egy egész órával tovább marad ott; a vizsgálatot ismétli s csak ha veszély nem létezőről meggyőződik, távozhat el.

47. §.

A fővárosi külső tűzoltóság minden tűzorségi állomáson a színházi előadások tartama alatt, illetőleg $\frac{1}{2}7$ — $\frac{1}{2}11$ -ig minden este rögtöni indulásra készen álljon.

V. Ellenőrzés.

48. §.

Hogy a fentebbi szabályok minden irányban megtartassanak, arról a fővárosi tanács az állami rendőrséggel egyetértve gondoskodik.

49. §.

E célból egy állandó színházvizsgáló bizottmány alakittatik, melynek elnöke a fővárosi tanács iparrendészeti ügyosztályának mindenkori vezetője, a középítési bizottmány tagjai sorából a tanács által kinevezett 3 szakértő tag, a tüzoltó főparancsnok vagy helyettese, az illető kerületi előljáró és építési felügyelő mérnök.

Ezen bizottmány minden üléseire és eljárásaihoz a budapesti rendőri főkapitány is meghivandó.

50. §.

Ezen állandó bizottmány feladata az összes színházakat minden hónapban egyszer

váratlanul megvizsgálni, azoknak építés és tűzrendőri szempontból a fentebbi szabályoknak megfelelő állapotáról, különösen a fűtési, világítási és vízvezetéki berendezés, valamint egyéb mentési eszközök és készülékek teljese-
sen jó karban létéről, — ha szükséges — próbák által is meggyőződni.

A bizottmány minden vizsgálatáról a tanácsnak jelentést tesz és esetleges észrevételeit, illetve javaslatait beterjeszti.

51. §.

A fővárosi rendőrség kiküldött tisztviselője által, a ki megfelelő jelvényt nyel ellátandó, saját hatáskörében naponkint tartozik vizsgálatot eszközölni az iránt, hogy a jelen szabályok rendelkezései megtartatnak-e?

A fővárosi rendőrségnek e tekintetbeni hatásköre és felelőssége a m. kir. belügy-minister által külön rendeletben állapittatik meg.

VI. A szabályrendelet végrehajtása.

52. §.

Ezen szabályrendelet egyes rendelkezései és pedig az I-ső részben foglaltak, a mennyiben azt a színházak építési viszonyai lehetővé teszik, — ellenben a II.—V. részben foglaltak feltétlenül — a már létező színházakban is — keresztül viendők.

E tekintetben a fővárosi tanács minden egyes színházat illetőleg külön határoz.

53. §.

A ki e szabályrendelet bármely pontjai ellen vét: az 1879. évi XL. t.-cz. 141. §-a értelmében fog büntettetni.

Ha a mulasztás az igazgatót terheli, ismételt pénzbüntetés után tőle a színházi engedély is megvonható; a nemzeti színház intendánsára és igazgatóira nézve azonban a magyar királyi belügyminister illetékes határozni.

Budapesten, 1882. évi november hó 8-án
tartott törvényhatósági bizottsági közgyű-
lésből.

Kamermayer Károly s. k.,
polgármester.

Magyar királyi belügyminister.

67399.
1882. szám.

Jelen, az 1882. évi augusztus hó 11-ik napján
43,744. szám alatt kibocsátott itteni rendelettel
módosított szabályrendeletet, az 1879. évi XL-ik
törvényzikk 5-ik §-a alapján ezennel meg-
erősitem.

Kelt Budapesten, 1882. évi december hó 22-én.

Tisza s. k.

(P. H.)

